

Konu : İklim Kanunu İçin Önerilerimiz
Tarih : 04.03.2025

GERÇEK BİR İKLİM KANUNU İÇİN ÖNERİLERİMİZ

1. Ticaret Kanunu Değil Doğa ve Toplum İçin İklim Kanunu Olmalıdır

Öncelik sermayenin değil, doğanın ve toplumun ortak geleceği olmalıdır! Kanun teklifi, iklim krizi ile mücadeleyi karbon piyasalarına ve ticari mekanizmalara indirgeyen bir yaklaşım içermektedir. Bu teklif ile sermaye gruplarına ve büyük şirketlere yeni piyasa alanları açılırken, somut bir sera gazı azaltım hedefi öngörülmemekte; kirletme hakkı ile doğa alınıp-satılabilir bir metaya dönüştürülmektedir. **Gerçek Bir İklim Kanunu** ise krizin sebebi olan ekolojik yıkımı önleme perspektifinden yola çıkarak doğanın, toplumun ve gelecek nesillerin ortak çıkarlarını korumalıdır. Bu ortak faydanın ilk adımı olarak sera gazı salımlarının mutlak azaltımını sayısal bir hedef olarak tanımlamalıdır.

2. Kömürden ve Fosil Yakıtlardan Çıkış İçin Net Bir Plan Ortaya Koymalıdır

"İklim krizine yol açan kömür ve diğer fosil yakıtlar, enerji denkleminde aşamalı ve planlı bir şekilde çıkarılmalıdır."

Kanun teklifinde, kömür ve diğer fosil yakıtlardan çıkış için net bir takvim belirlenmemiş, fosil yakıt teşviklerinin sonlandırılmasına ve yeni projelerin durdurulmasına dair somut bir düzenleme getirilmemiştir. Oysa ki, iklim krizinin başlıca sebeplerinden biri olan fosil yakıt kullanımı; ekosistemleri, halk sağlığını, işçi sağlığı ve iş güvenliğini tehdit etmektedir.

Gerçek Bir İklim Kanunu, bilimsel verilere dayanarak öncelikli kömür olmak üzere fosil yakıtlardan çıkışı net tarihler vererek hedeflemeli, bu geçişi adil ve güvenceli olacak şekilde planlamalıdır.

3. Emekçiler için Adil Bir Geçiş Planlamalıdır

Fosil yakıtsız bir ekonomiye dönüşümün bedeli emekçi halkın sırtına yüklenmemeli, toplumun tüm kesimlerinin insan onuruna yakışır bir geleceğe sahip olması garanti altına alınmalıdır. Kanun teklifi, adil geçiş tanımı yapmasına karşın, bu geçişe ilişkin somut bir mekanizma içermemektedir. Kapitalizmin doğa üzerinde yarattığı tahribat ile ortaya çıkan iklim krizi toplumları ekolojik, sosyolojik ve ekonomik olarak dönüşüme zorlamaktadır. Sermayenin inisiyatifine bırakıldığında, bu dönüşümün emekçiler için işsizlik, güvencesizlik ve sosyal hak kayıpları anlamına gelmesi kaçınılmazdır. **Gerçek Bir İklim Kanunu**'nda işçiler ve bu sektörlerin yoğun olduğu bölgelerde yaşayan toplulukları koruyacak adil bir geçiş mekanizmasının kurulması gerekmektedir. Toplumcu ekonomik programlar ve bütçeler, yeni iş olanakları ve sosyal güvence ile bu dönüşümün bedelinin emekçilerin sırtına yüklenmesi engellenmelidir. Fosil yakıtların yarattığı ekolojik ve sağlık sorunlarının, tahrip edilen ekosistemlerin onarılması için programlar hayata geçirilmelidir.

4. İklim Adaleti Perspektifiyle Tasarlanmalıdır

Eşitsizliği besleyen kapitalist ekonomi-politik rejimin neden olduğu iklim krizine bağlı hak kayıpları adalet düzlemi içerisinde giderilmelidir.

Mevcut kanun teklifi, toplumun tüm kesimlerini kapsayacak bir iklim adaleti yaklaşımı sunmamaktadır. İklim

krizinin nedeni sadece karbon emisyonlarına indirgenemez; bu kriz, doğayı ve insan yaşamını ikinci plana atan mevcut emperyalist, neoliberal, kapitalist sistemin bir sonucudur. Gelişmiş ülkeler tarihsel sorumluluklarını yerine getirmeli, Türkiye ise hem bu konuda hakkını savunmalı hem de hızla artan kendi sorumluluğunu üstlenmelidir. İklim krizi aynı zamanda bir insan hakları krizidir. Doğada yarattığı yıkımın yanı sıra, tarımsal üretimde gerileme, su ve gıda güvenliği riskleri, iklim göçleri gibi etkilere neden olan bu kriz, her ülkeyi aynı derecede etkilemediği gibi, toplumun her kesimini de aynı oranda etkilememektedir. **Gerçek Bir İklim Kanunu**, işçiler, işsizler, yoksullar, kadınlar, çocuklar, yaşlılar, LGBTİ+lar ve engelliler gibi halihazırda toplumun en çok ezilen kesimlerinin haklarını koruma altına alarak iklim krizinden en az etkilenmelerini sağlayacak bir adalet güvencesi vermelidir.

5. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Sağlamalıdır

İklim krizi risklerine eşit maruz kalınmadığı hesaba katılmalı, toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı benimsenmelidir. Kanun teklifi, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle oluşturulmamıştır. İklim krizinin kadınlar, LGBTİ+lar ve çocuklar üzerindeki etkileri sadece can kaybı/hastalık gibi olgularla sınırlı kalmamakta, krizin yarattığı felaketler kadınları, LGBTİ+ları ve çocukları şiddete ve cinsel istismara daha açık hâle getirmektedir. Gelir dağılımında ve istihdamda kadınlar ve LGBTİ+lar haksızlığa daha çok uğramaktadır. **Gerçek Bir İklim Kanunu**, iklim krizinin etkilerine karşı kadınları ve tüm farklı cinsel yönelimli bireyleri güvence altına almalıdır.

6. Halk Sağlığını Güvence Altına Almalıdır

Tüm doğa, canlılar ve toplum için sağlıklı yaşam hakkını güvence altına alacak düzenlemeler yapılmalıdır.

Kanun teklifi, iklim krizi sürecinde gelişen sağlık risklerine dair herhangi bir önlem ortaya koymamakta, insanların ve diğer tüm canlıların sağlıklı yaşam hakkını güvence altına almamaktadır. İklim kanununda ekosistem sağlığını onaracak ve koruyacak önlemler alınmalı, insan sağlığını etkileyen çevresel faktörleri göz ardı edilmemelidir. İklim krizi yüzünden artacak kronik hastalıklar, salgınlar, sıcak dalgaları ve afetler yüzünden artacak diğer sağlık sorunlarına müdahale edebilecek iklim krizine dayanıklı bir sağlık sistemi oluşturulmalıdır. Bu sağlık sistemi başta emekçiler, işsizler, yoksullar, çocuklar, yaşlılar, kadınlar, LGBTİ+lar ve engelliler gibi toplumun en çok ezilenleri olmak üzere tüm toplumun ayrımsız ve ücretsiz ulaşabileceği toplumcu bir sistem olmalıdır.

Gerçek Bir İklim Kanunu, hava kirliliği başta olmak üzere fosil yakıtların bugün neden olduğu çevre ve sağlık sorunlarını da ele alan bütünlüklü bir iklim eylemi planlamalıdır.

7. Üst Ölçekli Ekosistem Planlaması Yapmalıdır

Ekosistemler plansız ve kâr odaklı madencilik, enerji, sanayi, endüstriyel tarım ve hayvancılık ve yapılaşma baskısından kurtarılmalı; ormanlar, sulak alanlar, denizler ve kıyıları rant ve talana karşı korunmalıdır.

Kanun teklifi, ekosistem odaklı bütüncül bir yaklaşım içermemekte, iklim krizinin nedenini yalnızca sera gazı salımına bağlamakta, doğal yutak alanların hızlı tahribatını göz ardı etmektedir. Ekosistemler, ulusal ve uluslararası tüm sınırları aşan bütüncül yapıları gereği bileşenleri açısından tekil değerlendirmeye tabi tutulamaz.

Gerçek Bir İklim Kanunu, arazi kullanım planlamasının, enerji, sanayi ve madencilik faaliyetlerinin, endüstriyel tarım ve hayvancılığın, kentsel tasarımların ve yapılaşmanın, üretim-tüketim biçimlerinin ve ekonomik modellemelerin ekosistem üzerindeki baskısını tümünden ele almalı ve en aza indirecek önlemler içermelidir.

8. İklim Değişikliğine Uyum Politikaları Geliştirmelidir

İklim afetlerine dirençli kentler ve kırsal yerleşimler yaratılmalı, afet eylem planları, gıda ve su politikaları iklim krizi gerçekliği dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

Kanun teklifi, kuraklık, sel, yangın, sıcak dalgaları gibi iklim krizinin mevcutta yaşanan ve gelecekte sıklığı ve şiddeti artarak yaşanacağı öngörülen afet etkileri konusunda uyum politikalarına değinmemektedir. Tespit,

YEŞİL SOL PARTİ

önleme, hazırlık ve yönetim gibi bir dizi süreçle planlanması gereken afet yönetimi sürecinin güçlendirilmesi gerekliliği açıktır. **Gerçek Bir İklim Kanunu** yaşam alanlarımızı ve doğayı yıkıcı afet etkilerinden koruyacak mekanizmaların bağlayıcı olarak ortaya koyulması gerekmektedir.

İklim krizine dirençli, yerel ve doğa ile uyumlu üretimi destekleyecek tarım politikaları geliştirilmeli, olası gıda krizlerine ve açlığa karşı toplumun tüm kesimlerini koruyacak önlemler alınmalıdır.

Su varlıkları sermayenin denetimsiz büyümesi için metalaştırılmamalı; enerji, sanayi, madencilik, kentleşme, endüstriyel tarım ve hayvancılık sektörlerinin baskılarından korunmalıdır.

9. Halkın Katılımını Sağlamalı ve Hesap Verebilir Olmalıdır

Gerçek Bir İklim Kanunu'nun halkın nezdinde meşruluğunun sağlanabilmesi için tüm politika yapım süreçleri katılımcılığa ve hesap verebilirliğe açık olmalıdır.

Kanun teklifi hazırlanırken halkın politika yapım sürecine katılımı devre dışı bırakılmıştır. Sivil toplum kuruluşlarının, meslek örgütlerinin, sendikaların ve bilim insanlarının hazırlık sürecine katılımı kısıtlanmış, toplumun tüm kesimleri paydaş olarak ele alınmamıştır. **Gerçek Bir İklim Kanunu** katılımcılığa açık olmalı ve toplumun tüm kesimlerinin fikirlerini içermelidir. Kanun ile sorumluluk alanları tanımlanmalı ve sorumlular daima hesap verebilir olmalıdır.

10. İklim Suçlarına Karşı Denetim ve Yaptırım İçermelidir

Kamu idaresinin yanı sıra kamu yararına çalışan meslek örgütlerinin de katılımıyla şeffaf ve hesap verebilir bir denetim mekanizması oluşturulmalıdır.

Kanun tasarısı, mevcut hâliyle sadece uluslararası piyasalarla emisyon ticaretini düzenlemektedir. Şirketlerin emisyon azaltım stratejilerini gerçekleştirmeleri ve çevresel standartlara uymalarının garanti altına alınması için şeffaf bir denetim mekanizması ve caydırıcı yaptırımlar tanımlanmamıştır. Denetim sağlanmadan ve yaptırım uygulanmadan bir yasanın fiilen uygulamaya geçirilmesi mümkün değildir. Şeffaf ve hesap verebilir bir denetim ise ancak kamu idaresinin yanı sıra kamu yararına çalışan meslek örgütlerinin de katılımıyla oluşturulacak bağımsız teknik kurullar aracılığı ile mümkündür. Halkın İklim Kanununda, şirketlere yönelik denetimler aracılığıyla ihlaller tespit edilmeli, bağlayıcı ve caydırıcı yaptırımlar uygulanmalı ve iklim suçları asla cezasız kalmamalıdır.

YEŞİL SOL PARTİ

GETİRİLMEK İSTENEN BİR YIKIM DÜZENLEMESİDİR

YEŞİL SOL PARTİ

İktidar bloku tarafından kapalı kapılar arkasında hazırlanarak Meclis gündemine getirilen “İklim Kanunu”, iktidar milletvekillerinin çoğunluğu sayesinde Meclisteki komisyondan geçirildi ve Genel Kurulda görüşülmeyi bekliyor.

AKP-MHP iktidarının “ben yaptım oldu” anlayışıyla ve demokratik katılımcılığa aykırı bir şekilde yürüttüğü yasa yapma pratiği, “İklim Kanunu” konusunda bir kez daha karşımıza çıkmıştır. Ne siyasal muhalefetin ne konuyla ilgili toplumsal kesimlerin ne de sivil toplum kuruluşlarının değerlendirmelerine başvurulmadan hazırlanan bu teklif, iktidar milletvekillerinin aritmetik çoğunluğunun gücüyle apar topar bir şekilde Meclisten geçirilmek istenmektedir.

Gündeme getirilen “İklim Kanunu”, çevre örgütlerinin ve doğal yaşam savunucularının değil, iklim krizinin asıl sorumluları olan patronların, şirketlerin ve sermaye çevrelerinin görüşü alınarak hazırlanmış, sadece o çevrenin ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilmiştir.

Teklif hazırlanırken halkın ve özellikle de kırılğan toplulukların beklentileri göz ardı edilmiş, ekolojik adaletsizliklerin önlenmesi gözetilmemiştir.

Bu, iklim krizine neden olan suçları meşrulaştırma teklifidir

İklim krizi, bir bütün olarak gezegenin ve ekosistemlerdeki tüm canlıların yaşamlarını tehdit eden, acil ve uluslararası çaba gerektiren küresel bir sorundur. Ancak iktidar tarafından hazırlanan İklim Kanunu Teklifi bu krizin ciddiyetini ve aciliyetini görünmez kılmaya çalışmaktadır.

Toplumsal, ekonomik ve ekolojik yaşama ilişkin ne varsa her şeyi metalaştıran kapitalizmin yarattığı bir sonuç olan iklim krizi, şirketlerin çıkarlarını korumak üzere çaba gösteren iktidar tarafından sermaye için ticari bir fırsata dönüştürülmek; toprağı, suyu ve havayı kirletme hakkının meşrulaştırılması yoluyla yeni bir ticari sistem yaratılmak istenmektedir.

Meclis gündemine gelen bu teklifin yasalaşması durumunda oluşturulacak olan Emisyon Ticaret Sistemi üzerinden kirletme hakkı satın alacak şirketlerin havayı, suyu, toprağı kirletmesi ve dolayısıyla iklim krizine neden olan faaliyetleri sürdürmesi yasal güvence altına alınacak ve böylece ekokırım suçu, kirletme hakkını satın alacak şirketler için meşru hale getirilmiş olacaktır. Bu düzenleme, sürdürülebilirlik ve “İklim Kanunu” adı altında ekolojik politikalar üretilmesinin önünde bir engele dönüşecektir.

Yapılmak istenen İklim Kanunu değil, ticari bir düzenlemedir

Meclis gündemine getirilmiş olan bu teklifle ekosistemlerin kendine özgü hakları yok sayılmakta, insan merkezli ve büyüme odaklı bir yaklaşım sergilenerek giderek derinleşmekte olan iklim krizi bir metaya dönüştürülmek istenmektedir.

“İklim Kanunu Teklifi” sermaye gruplarına ve büyük şirketlere yeni piyasa alanları açmayı, karbon ticareti ve finansman mekanizmalarıyla doğayı metalaştırmayı hedeflemektedir.

YEŞİL SOL PARTİ

Özellikle Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) ve karbon piyasası düzenlemeleri ile doğayı ve emeği korumak yerine, şirketlerin kirletme hakkı satın alabilecekleri ve kirliliklerini para ile aklayabilecekleri bir sistem kurulmak istenmektedir.

Teklifte fosil yakıt kullanımına ilişkin bir hedef yok

Kanun teklifinin birçok eksik ve yanlış yanı olmakla birlikte, iklim krizinin en nedenlerinden biri olan fosil yakıtların kullanımına ilişkin sınırlayıcı herhangi bir düzenleme ya da hedef içermemektedir.

Her ne kadar “mutlak azaltım” yerine “net sıfır emisyon” bir hedef olarak konulmuş olsa da, fosil yakıt kullanımı sonlandırılmadan bu hedefe dahi ulaşmak mümkün değildir. Fosil yakıt kullanımına ilişkin bir düzenleme içermeyen bu metnin “İklim Kanunu” olarak nitelendirilmesi mümkün değildir.

Ekokırım suçu yasalarda yer almalıdır

İklim krizi kendiliğinden ortaya çıkan tekil bir olgu olmayıp, bir bütün olarak gerçekleştirilen ekolojik tahribatın kaçınılmaz sonuçlarından biridir. Bu krizin önlenmesi ya da etkilerinin sınırlandırılması için soruna bütüncül bir yaklaşım geliştirmek zorunludur.

Ekokırım suçunun yasalarda yer alması talebi, ekolojik tahribata neden olan ve doğaya karşı işlenen çevre suçlarına karşı yaptırımı hedeflemektedir.

Mevcut ekolojik sorunlar karşısında bütünsel bakış açısıyla yapılacak bir mücadelenin en önemli bileşeni olan ekokırım suçunun yasalarda yer alması sağlanmadan, ekolojik yıkımın ve iklim krizinin önüne geçilmesi mümkün değildir.

Parlamentoyu doğanın haklarını korumaya davet ediyoruz

Her ne kadar başka bir dünya mümkün olsa da insanlık ve dünyadaki tüm canlılar için başka bir gezegen mümkün değil.

Havanın, suyun, toprağın ve bir bütün olarak doğanın haklarını savunmak; gezegenimizi yok oluşa karşı korumak hepimizin sorumluluğudur.

Yeşil Sol Parti olarak parlamentodaki tüm milletvekillerini “İklim Kanunu” adı altında getirilmek istenen yıkım ve rant yasasına karşı çıkmaya, yasanın Meclisten geçirilmemesi için toplumun tüm kesimleriyle birlikte hareket etmeye, halkın ve doğanın çıkarları doğrultusunda bir düzenleme yapılması için mücadele etmeye çağırıyoruz.

İklimi değil, sistemi değiştirelim!

YEŞİL SOL PARTİ